

BASTU i BOTSWANA

BASTU I BOTSWANA

Egentligen ska man väl inte avslöja personliga misslyckanden och snudd på katastrofer som begås på fritiden – det räcker mer än väl med alla dom offentlig misslyckanden som man – mot vansinnigt hög ersättning – får utfärda i lugn och ro på jobbet.

Men eftersom jag inte kan säga nej till Albios bevekande böner om en kort version av mitt senaste fritidsnöje så gärna för mig. Albios verkliga motiv är glasklart – som illustratör måste det ju vara smaskens att få rita ner lite avvikande situationer. Så kör till. Vad gör man inte för gamla polare.

För en tid sedan var jag ute hos en kompis med familj nånstans långt ute på landsbygden – Sebele tror jag. Han ville bjuda på bastubad så efter middan gick vi ut i trädgården å stannade framför nånting – en transportlåda av trä ställd på högkant – vämjeligt nära nog identiskt med vilket vanligt dass som helst. Jaha, detta var alltså bastun. Jag var ju bara lagom imponerad tills jag klev in i eländet å kom underfund med att lådan trots allt fungerade som bastu för inne i ett hörn stod en minimi kamin som spred viss värme när man brassade på ved. Så där satt vi på en pinne i kanske 70 grader å svettades lite grann å tyckte det var relativt skönt. För utanför var det kallt i

poolen ska vi inte tala om – svinkall. Jag vet – vi var i tre gånger mellan varven.

Det var när vi satt inne i bastun som jag kom ihåg – plötsligt – att Intresseföreningen redan 1978 hade föreslagit SIDA att få bygga bastu på SIDA hostel. Förslaget hade blivit nerklubbade direkt – inte så mycket för SIDA:s oförmåga att hänga med på geniala idéer utan kanske mer för att diskussionen hölls nån gång i december. Å vem vill bada bastu då. I Botswana. I december.

Men OK. Nu var det juni -81 – så inspirerad av Sebeles besöket – å kylan – ville jag förstås också ha bastu på min tomt. E man statusgalen så e man. Å det blir ju kallt i Botswana i juni – som en svensk juli ungefär.

Då gällde det att hitta ett lämpligt hus på tomten för att bygga om till bastu. Jag gjorde en snabbkoll bland alla mina eländiga uthus som jag byggt under årens lopp: Hönshuset – när för gles i draget å dessutom skulle tuppen leva rövare om han å hans familj (hustru å två barn) blev hemlösa – Lisas tree-house – kanske det – fullt tänkbart – toppenfint fin utsikt å elegant rutschbana rätt ner i poolen men förstås inte lätt att kånka upp med vet å öl så pass högt som 4 meter på ranglig stege. Dessutom har katterna övertagit stället för solbad å fågelskådning. – Nej

men ser man på – titta vad man hittar, gamla lekstugan degraderad till redskapsbod – byggd av skålvirke som torkat å krympt ordentligt under åren med springor breda som motorvägar men det går nog att täta. OK just den går att bygga om men vad ska jag täta med? Isolering e ju dyrt så e man ju lite småsnål också å vill inte investera mer än 5 pula max i en bastu. Jo: gamla wellpappkartonger förstås som jag kan plocka på Camp Hyper. OK? Men vad ska jag elda i? Jo – visst ja, Diphères gamla vedkamin som jag slängde ut när jag byggde in hennes entré – hur långt slängde jag den? Nej men ser man på där står den runt hörnet rostig å dan men fullt användbar så när som på skostenen. Som bara var borta. Men in med kamin i lekstugan. Passade bra i ett hörn.

Nästa steg tätning av springor så ner till Mr Asvad på Camp Hyper för att plocka kartonger fast nog ser han lite störd ut för han inte riktigt vågar begära kontanter av folk som jag som går å plockar å rotar på hans skräp – å tomkartonger-depå som ligger mysigt placerad alldeles bredvid huvudentrén men OK vad offrar han inte trots allt för att hålla sej väl med storkunder som jag. Så bilen full med kartonger å sen hem å upp med dem på väggar å tak. Börjar se bra ut men som en extra lite fitness som vara stora arkitekter å visionärer e i stånd till så täcker jag väggarna bakom kaminen med off-set-plåtar av aluminium som jag plockat med mej nån gång från Government Printer. Dom rundar jag å böjer lite snyggt i hörnen. Interkören börjar lika nonting från Stockholms-utställningen 1930 – fullt med funktionella material å fiffiga lösningar. Toppen. Sen var det bara att vänta till kvällen då det skulle lastas. Dessförinnan stack jag ner till Haskins å la 5 pula på ett stuprör som blev skorsten, stack hem å monterade det genom ett såga hål i trätaket, röret på kaminen, upp

med röret genom takhålet så var bastun klar tänkte jag förnöjt.

Klockan blev nitton, det blev mörkt å vansinnigt kallt som det ju bara kan bli i Botswana i juni eller Sverige i juli. OK – in med ved å wellpapp å tända på. Det blev kallt konstigt nog i bastun till en början så in med mera ved. Det blev ännu kallare efter ett tag – ännu konstigare nog så efter ytterligare en laddning ved så blev det så kallt så jag blev tvungen att störta ut i kylan utom ett slag för att värma upp mej.

Det var när jag stod där ute i den iskalla men trots allt relativa värmen som jag kom på att vad jag hade åstadkommit var förstås s k negativ värme det vill säga ju mer jag brassade på desto kallare blev det i bastun beroende på förstås att min tätning av springorna inte var som den skulle utan kaminen drog så himla mycket luft mellan alla hål och öppningar som försvann upp direkt genom skorstenen utan att lämna ett enda värmespar efter sig förutom ett visst å för all del ganska snyggt gnistregn ner i thornbusken bredvid. Men ändå. Bastu blev det kanske inte. Som jag drömt om sen 1978. Det var deppigt.

Nästa dag tillbaks till Mr Asvad för att hämta fler kartonger. Den här gången så han verkligt pinad ut när jag stod å slet bland kartongerna så jag beslöt att byta leverantör å gjorde en sväng till Builders Merchants som också hade sopstation nära huvudingången – full med stora fina kartonger – givetvis gratis – så jag fyllde bilen med wellpapp igen så tillbaks till bastun å sen tätade jag riktigt å ordentligt – bastun å sen tätade jag riktigt ordentligt – tak å väggar å golv å sen ännu ett lager å dörrn två gånger i skumgummi i dörrspringan. Å mera runt hålet i taket. Nu blev det tätt. Snyggt arbete tänkte jag.

Kvällen kom med månsken denna gång å kylan blev så där benmärgig som den bara kan bli i Botswana i juni eller

som San Fransisco i oktober konstigt nog. Så nu var det dags för det stora provet! In med ved å papper. Det tog sej. Det blev varmt, 50–60–70–80–90 grader. Jag eldade på med mera ved. Kaminen glödde. Skorstenen glödde.

- E de inte härligt, sa jag till Lisa. Titta, kaminen e alldeles glödhet.
- In med mera ved 100 grader ska vi ha.
- Ja tycker de e för varmt, sa Lisa.
- Inte, sa jag – tok heller.
- En riktigt bastu ska vara het – man e välan svensk som varit i Finland å lärt sej haja sånt här.
- De e för varmt, sa Lisa.
- Varmt, sa jag de här e inte varmt. Ljummet e va de e, in me mera ved – 100 grader ska vi ha å titta vad jag svettas redan. Toppen!
- Nu går jag ut, sa Lisa – jag har fått nog å förresten så brinner det i taket, sa Lisa å försvann ut.

Jag tittade upp å mycket riktigt det brann knastrigt å fint med stora lågor omkring skorstenen i trätaket. Så jag ut förstås – fort gick det – naken rött ångande flämtande å förbannad å upp på stegen med vattenkanna å släckte. Det stänkte å fräste.

Jag kände mej inte vidare uppåt där jag stod på en ranglig trappstege med handkannen, naken å löjlig omgiven av rök å ångor å sotflagor. Det här var ju inte precis heller den sorts bastubad jag drömt om sen 1978. En bastu som brinner upp – herregud vad eländigt. Mitt liv passerade revy som det alltig gör vid mina pinsammare tillfällen. Ännu ett misslyckande bland många andra i mitt trista liv tänkte jag bittert. Men men – tur

i oturen att de e mitt i natten så ingen ser en i alla fall tänkte jag.

Jag hörde en förstulen hostning – liksom från någon som absolut inte ville göra väsen av sej som ändå måste för att han fått rök eller något annat fanstyg i lungorna. Jag vände långsamt på huvudet. Där i månskenet, precis på andra sidan grannens staket, på tre meters håll satt en Wayguard vakt. Han såg ut att ha suttit där länge, kanske hela kvällen, kanske veranda natt i flera veckor. Han var helt inlindad i filter. Jag stod naken å ångande på stegen. Han stirrade fascinerat på mej. Jag lyfte vattenkannen till hälsning. – Dumela Rra, sa jag. – Dumela Rra, sa vakten. Jag log. Han nickade tillbaks. Jag började kliva ner baklänges för stegen, försiktigt, samtidigt ville jag se någorlunda nonchalant ut. Jag ångade fortfarande. Han frös tydligt å klart under sina filter.

- Jaha, nähä jaha nu är det snart dags för min kvällsdopp tror jag, sa jag. Rösten bar inte riktigt.
- Ehee Rra, sa vakten.
- Well good night, sa jag å gick till poolen å dök i.
- Ehee Rra, sa nattvakten.